

Handläggare
Nette Bygren
Telefon: 08-508 28 866**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden,
2024-08-27, p. 12

Motion från Jonas Naddebo (C) om att införa mer tätortsnära bete

Remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2024/488

Förvaltningens förslag till beslut

- Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Jonas Naddebo (C) har lämnat in en motion med förslag att ge kommunstyrelsen samt berörda nämnder och bolagsstyrelser i uppdrag att införa fler tätortsnära betesdjur i staden (bilaga 1).

Förslag på nya områden är Bällsta gård, Grimstafältet, Järvafältet och Kräppladiket.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över remissen senast den 17 september 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stockholms skogar har på många håll höga naturvärden i ett nationellt perspektiv. Bete förekom historiskt på i stort sett all mark som inte var bebyggd eller kunde odlas och skogen var mycket glesare än idag. Ljuskrävande arter som gynnades av betet finns kvar både i tall- och ekmiljöer.

Miljöförvaltningen ser positivt på att naturbete införs på fler platser i staden. Det är förenligt med Stockholms stads *handlingsplan för biologisk mångfald* och utpekade åtgärder i *stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF)*.

Erfarenheterna är i huvudsak positiva från de platser i staden som betas idag och det finns ett intresse för frågan på flera stadsdelsförvaltningar. Ett anpassat bete i ängs-, hagmark och skogsmark gynnar den biologiska mångfalden samtidigt som djuren är ett mycket uppskattat inslag i den tätortsnära naturmiljön.

Miljöförvaltningen ser gärna att staden utreder förutsättningarna för anläggning och drift av betesmarker både i och utanför natur- och kulturresevatnen. Några av de frågeställningar som skulle behöva utredas är om en samordning mellan stadsdelsförvaltningarna skulle kunna förbättra möjligheterna att erbjuda djurhållare tillräckligt mycket bete för hela säsongen samt om kostnader för till exempel tillsynen av djuren skulle kunna hållas nere genom samordning. En långsiktig planering bör också öka möjligheterna för djurhållare att våga satsa på verksamheten.

De i motionen föreslagna platserna är enligt miljöförvaltningens bedömning alla potentiellt lämpliga för bete. Markerna vid Bällsta gård är dock kategoriserade som slättermark i stadens underlag, även om bete kan ha likvärdig naturvårdsnytta beroende på platsens särskilda förutsättningar med artsammansättning etc. I Grimsta naturreservat bedömer miljöförvaltningen att ekmiljöerna och del av den öppna gräsmarken vid Tyska botten är bättre lämpade för bete än Grimstafältet.

I reservatens skötselplaner samt i stadens *Prioriteringsverktyg för naturvårdsskötsel* är potentiella betesytor inlagda.

Ytterligare exempel på underlag är två rapporter från inventeringar med förslag på skötsel av gräsmarkerna i Flatens naturreservat och Nackareservatet (bilaga 2).

Olika djurslag lämpar sig bäst i olika miljöer, men framförallt är det viktigt att se till att få ett betetryck som varken är för högt eller lågt. Betesytnans storlek och antalet djur påverkar hur länge djuren kan gå på ett ställe. I Stockholms tätortsnära natur kan det på många ställen vara svårt att stängsla in en tillräckligt stor sammanhängande hage utan att påverka allmänhetens tillgänglighet för mycket. Ett sätt att möjliggöra en längre betessäsong är att flytta djuren mellan olika hagar.

Exempel på ytor lämpade för bete på Järvaområdet enligt Stockholm stads prioriteringsverktyg för naturvårdsskötsel

Pågående och planerat bete

I dag går under del av sommarhalvåret betesdjur på några platser i staden, men många andra miljöer skulle också gynnas av bete.

I Igelbäckens kulturresevat betar kor och får i olika omgångar på del av resevatets ängs- och hagmarker. Där anlitar stadens entreprenör en lantbrukare (på Bögs gård i Sollentuna) som kan nyttja ladugårdsbyggnaden vid Hästa gård under vinterhalvåret. Här finns också möjlighet att utöka antalet betade ytor.

I Rågsveds naturresevat har kor och får betat i olika omgångar sedan många år tillbaka, bland annat i Kräppladalen. Olika djurhållare har anlitats. I Älvsjö betar kor på Sjöängen sedan två år tillbaka.

I Sätreskogen har kor betat i ädellövsmiljön vid Sätresstrandsbadet under några år. I år tillkommer en yta vid Mälärhöjdsbadet vilket innebär att korna ska kunna gå ute en längre period. Olika djurhållare har anlitats. Stadsdelsförvaltningen sköter tillsynen i egen regi.

I Flatens naturresevat finns hästbete vid Listudden, Orhems gård och Ekudden. Tidigare har det också gått får där. Betestrycket regleras med hjälp av olika fällor. Flera nya hagar har anlagts under 2024 för kobete vid Ältasjön.

I Nackareservatet i Stockholm har förberedelser utförts för bete vid Lilla Sickla gård.

I Kyrksjölötens naturresevat kommer stadsdelsförvaltningen under sommaren att anlägga en ca 4 ha stor beteshage i en ekmiljö med angränsande gräsmark. Hagen kommer att betas av kor med start i augusti-september i år.

Anna Hadenius
Förvaltningschef
Miljöförvaltningen

Maria Svanholm
Avdelningschef
Miljöförvaltningen

Bilagor

1. Motion från Jonas Naddebo
2. Inventering och skötselöförslag i Flatens naturresevat och Nackareservatet